

თეატრი და სხოვრება

ავთოჯივრთ სავლიცურაფურთ აქერნალა

№ 15 — 1915.

შიილება ხელმოწერა 1915 „თეატრი და სხოვრება“-ზე

12 აპრილი

მსახიობ-რეჟისორი შალვა დადიანი
დღევანდელი ბენეფისის გამო ბაქოში.

წელიწადი
მისამამ

მიიღება ხალხოვნა 1915 წ.
ყოველკვირეულ სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო და საზოგადოებრივ ჟურნალ

წლიურად 5 მ.
ნახევარი
წლით 3 მან.

„თეატრი და ცხოვრება“-ზე

ეუმორისტულ განყოფილებით და შარუებით

„თეატრი და ცხოვრება“ ყოველგვარ ჯგუფურ-დასურ მიმართულების გარეშე

ჟურნალი უმთავრეს ყურადღებას მიაქცევს სცენის, სიტყვა-კაზმულ მწერლობის, მუსიკის, ქანდაკების, სამხატვრო-სახელოვნო და საზოგადოებრივ მოვლენათა გარკვევას. ყოველ ნომერში დაიბეჭდება სარეპერტუარო პიესა.

შ ა ს ი: წლით 5 მან., ნახევარი წლით 3 მან., თითო ნომერი 10 კაპ. ფულის შემოტანა ნაწილნაწილადაც შეიძლება: ხელის მოწერის დროს 2 მ., მარტის გასვლამდე 2 მ., დანარჩენი 1 მ. ენკენისთვის 1.

ელმოწერა მიიღება: რედაქციაში („სორაპანი“-ს სტამბაში) დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ჟურნალ-გაზეთების კანტორა „განთიად“-ში, „კოდნას“ წიგნთსაყაპროში, რკინის გზის სახელოსნოში—ალ. ძაძამიასთან, ქუთაისში თ. შთაფრიაშვილის წიგნთსაყაპროში ს. ეპიტაშვილთან

მიიღება განცხადებანი ჟურნალში დასაბეჭდათ. განცხადების ფასი: 1 ევ. ორიგებით, 2, გვ. კორპუსის 3/4-ი ერთ სვეტზე 25 კ. 3-ზე—20 კ., 4-ზე—15 კ. ფული და ყოველგვარი მასალა უნდა გამოიგზავნოს იოს. იმედაშვილის სახელზე. ფოსტის მისამართი: Тифлиς, Ред. Театри да Цховреба „Иосифу Имедашвили

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

ახალხან გაიხსნა

ა ვ შ ი ი კ ე ი

მწოვიზორის ა. ს. აბულაძისა
(სამხედრო ჟურნისა და გოლოგინის პროსპექტის კუთხე), (5—3)

დღეს 12¹/₂ ს. სახ. სახლში ბებილინას დილა

ს. ჭიჭინაძის

ს ა ხ ა ლ ხ ო ს ა ხ ლ ი

ოთხშაბათს 15 აპრილს, თბილისის ქართ. დრ. დასის მსახ. აშხ-ბას შიერ წარმოდგენილი იქნება:

ოიდიკოს მეფე

თარგმ. კ. ანდრონიას

მონაწილეობს მთელი დასი.

ადგ. ფასი 1 მ. 50 კ-დან 10 კ-ამდე

დასაწყისი სად. 9 საათზე.

რეგ. მ. ქორელი

რადგან მომჭმენი პირნი პარტერიდან შემოდიან სცენაზე, 9 ს. შემდეგ ყველა კარები დაიკეტება და თეატრის დარბაზში არავის და არავითარ შემთხვევაში არ შეუშვებენ. ამხანაგობის აღმინისტრაცია.

აჭარის შესახები წიგნები

1. ოსმალეთის ყოფილი საქართველო ფ. 50 კ.
2. მუჰაჯირი ანუ დიდი გადასახლება ქართველ მაჰმადიანთა ფ. 50 კ.
3. ქართველ მაჰმადიანთა სოფლები საქართველოში ფ. 60 კ.

ისილები „განთიად“-ს კანტორაში გ. მ. მახარაძესთან (მიხელის პრ. № 18) ფოსტით მისამართი: Тифлиς, 2-я Тумановская, № 32. Зах. Чичинадзе — ვინც ავტორისაგან—ზ. ჭიჭინაძისაგან—გაიწერს გასაგზავნი ფასი არ გადახდება. (5—4)

№ 15

წელიწადი
8 6 6 8 8

წლიურად 5 მ., ხანგვარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპან“ის სტამბაში. მისამართი: Тифლის Ред.-Театри да Цховреба“ I. Имедашвили

ხელ-მოწერვლი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთნწერები საქართვებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება, სორაპანის“ სტამბის კანტარაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

№ 15

კ ვ ი რ ა 12 ა პ რ ი ლ ი

1915 წ.

12 ა პ რ ი ლ ი

ყოველმხრივ
შეუჩერებელივ

არა ერთხელ გვითქვამს, რომ მხოლოდ თვითმოქმედს, ფიზიკლსა და ცხოვრებისთვის მუდმივ მხარუნველს ენიჭება შეგნებული სიცოცხლის უფლება .. ადრე თუ გვიან მხოლოდ იგი გახდება მსოფლიო ტრაგეზის მონაწილე, რომელიც ამისკენ შეუჩერებელივ და შეგნებით მისწრაფვის სულიერ-ნივთიერ მსხვერპლის განწირვით..

ჩვენ აღარ მოგვიხდება მკონარობა არც ერთი წუთის უქმად დაკარგვ; ძველებური ქვიფ-ღიზიები, უაზრო დროს ტარება.. ყოველი ნაბიჯი ჩვენის ცხოვრებისა, ყოველი სიტყვა ჩვენი, ბეჭდვითი თუ ზეპირი, ჩვენის ქვეყნის საერთო კეთილდღეობას უნდა ევლებოდეს თავს, ყოველი აზრი ჩვენი ჩვენის ხალხის წინსვლის ხმარდებოდეს..

სამოქმედო ასპარეზი: კი ძლიერ ფართოა: ომიანობისაგან დაზარალებული ხალხი, ზოგან დამშეული, დაბა-სოფლად რიგან სახალხო წარმოდგენებისა და ლექცია კითხვების მოწყობა, ქართულ თეატრის ასაგებ ფონდისა და აქარელთა სასარგებლოდ ფულის შერგოვება, ზეპირ-სიტყვაობის შეკრება-ჩაწერვა. და სხ.,—აი რამდენი საქმე გვაქვს გასაკეთებელი.

ნუ ვვლით ვინმემ დაგვაფალოს ანუ შემოგვიკვეთოს: ყოველმა ჩვენგანმა თითონ უნდა გამოიჩინოს თავისობა. მაგ ზები-სიტყვაობის შეკრება, რომელიც ჩვენმა დიდებულმა მოძღვარმა აკაკიმ გვიანდერმა, ყველა ჩვენგანს შეუძლიან, თუ საქმეს სიყვარულით და შეგნებით მოეპყრობა. კერძო თავისობის საუცხოვო მაგალითი გვიჩვენა, სხვათა

შორის, ქ-მა ანეტა კაპანაძისამ, რომელმაც ბლომად შეჰკრიბა ხალხური შემოქმედების ნიმუშები და ახლა კიდევ გლესკაცობში დადის, ს-ვლითისოფლად, და ჰკრებს ხალხურ ნაწარმოებთ. ხალხი კი უფრო გულახდილი, ბუნებრივი ახლო მცნობთან არის, თავის სულიერ მახლობელთან. ასევე უნდა მოიქცეს ჩვენის ქვეყნის ყოველი კუთხის შეგნებული შვილი—სოფლის მასწავლებელი, მღვდელი, თვითგანვითარებული სოფლის შვილი, მასწავლე ახალგაზღობა და სხ., ვინც კი ფიქრობს თავისი ცხოვრება უქმად არ დააღამოს.. სასურველი და ფრიად საქირაა ჩაწეროს ხოლმე გლესკაცთა მისწრებული სიტყვებიც, ხალხური ამბები და სხ.

ასეთივე საკუთარის თაოსნობით უნდა დაიწყეთ ყველგან (ბევრგან დაუწყეთ კიდევ) ქართულ თეატრისა და აქარელთა სასარგებლოდ ფულის შერგოვება: ნუ დავკარგავთ ნურც ერთ შემთხვევას—წარმოდგენას, ნაიღმს; დღეობას; თუ კერძო სტუმრობას,—და ყველგან ყოველთვის ყოველის ღონისძიებთ შევკრებთ ფული და სასწრაფოთ ვავჯუნათ დანიშნულ ადგილს..

წინ, წ-ნ წამოდექით ხალხის შვილნო—სოფლის მასწავლებლნო, ქემპარტიონო სულიერნო მოძღვარნო, შეგნებულთ და თვითგანვითარებულთ მუშა-ვალენო, დასასვენებლად დათხოვნილთ მოსწავლენო, რა წრისა და მდგომარობისც უნდა იყენეთ, და მზნდ შეუდექით ჩვენის ერის საკეთილდღეოდ მუშაობას: ქვეყნის საქმე მარტო წერით არ გაკეთდება, არამედ ნაწერის შეგნება-გავრცელებით და პრაქტიკული მუშაობით..

და ასე, ხელი-ხელ ჩაიკიდებულთ, ვიმუშაოთ ყოველმხრივ შეუჩრებელივ.

დაე, ჩვენმა თვითორქმედებამ მოგვანი-კოს ის, რაც ისტორიულმა ჩარხს ტრიალმა და ცხოვრების უკუღმართობამ წაგვართვა ..

მხოლოდ საკუთარის ტელით უნდა ავი-გოთ ჩვენი სამლოცველო, გავალიყოთ ჩვენი კერა...

ჭეშმარიტი მუშაკი

ქართული სტენის ტეშ-მარიტი მუშაკი რომ მხოლოდ აქტიორბიოვერ დაქაყოფილდება და ქარ-თული სტენისათვის უმე-ტესად მშობლიურ ნადაგ-სე ზღვრული მსახიობია სასურველი, ეს ცხადი დებულება, სწავთა შო-რის, შაღვა დანაწმად ს.

შალვა დადიანი ქმედ აქცია... (დღევანდელი ბენფისის ზენი სტენა ჟერ კიდევ გამო ბაქოში) ზრდაშა, მისი ასპარე-ზი გაფართობას ითხოვს, ჩვენი ღარიბი დრამა-ტურგია—გამდიდრებას და სხ.

და შალვა დადიანი ერთი პირველი თუ არა, მთავარი მოღვაწეთაგანია ამ ასპარეზზე:

მისიობა, რეჟისორი, დრამატურგი, მწე-რალი, საზოგადო მოღვაწე, მთარგმნელი, მო-გზაური დასის დამფუძნებელი, ბათუმის თეატ-რის საძირკვლის ჩამოყალი და სხ., უკვლავ ამ ასპარეზზე მუყაითა, მხნე, ნაყოფიე-რი მუშაკი, ქართული სსსტენა სელაგებისა და მწერლობის დაუცხრომელი გამწვრტელებელი— ა შალვა დადიანი!...

შარშან შავი ზღვის ნაზირას თეატრის დამფუძნებელმა, წელს კასპის ზღვის ნაზირს გადაიტანა თვისი სამოქმედო ასპარეზი: ბაქოს დრამტიკულმა წრემ იგი რეჟისორად მიიწვია...

იგიც მხნედ შეუდგა მუშაობას.

ჩვენი და სხვა გასეთების კორესპონდენ-ტნი სელაგეთზირად აღნიშნავენ მის ნაყოფიერ მუშაობას, ხოლო უფრო ახლო თვით ბაქოელ-ნი იცნობენ .

დღეს ბაქოს დრამტიკული წრე თავის სს-სახელა რეჟისორს ბენიფისს უმართავს.

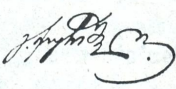
ეს არის სტენის მუშაკის ნიეთიერ ზნეობრივი ჟილდო ნამუშევრისა.

ბაქოს საზოგადოებას ევალება თავის სტე-ნის საზოგადოთა ქურუმ-მოღვაწეს დირსეუელი და კუთუნილი ჟილდო მიუხდოს...

ს ი ბ ე რ ი

უკვე მოგზუცილი .. სულის კუნქულში შემომეხიზნა ექვი და სნება; ცივი ზამთარი სუფევს ჩემს გულში და სიხალისეც ქნება და ქნება...

ბელო, რა უყავ დღე ყმაწვილობის, რა უყავ ჩემი გიგმათი გრძნობა: წაიღე ყველა, ოლონდ მომეცი, მომეცი ჩემი ახალგაზლობა!..

კონსილიუმი

(დასასული იბ. „თ.და ც.“ № 14)

— ავადმყოფის მღვამარეობა მეტად საშიშია! დიწყო ერთმა, როცა ექიმები მარტო დარჩენ.

— ხნიერია, მასთან ძლიან მსუქანი. ასე რომ ყოველისფერს უნდა მოველოდეთ აქ დაუმატა მეორემ.

— ვად ახლახან გამხდარა; ასე რომ შეიძლება მალე კიდევ მოიხედოს, ვინ იცის! წარმოსთქვა მესამემ: ჯერ-ჯერობით გადა-კრილს ვერაფერს ვიტყვი.

— წარსულში ათამანგის ნიშნები..

— უკაცრავად, კოლლეგა, სიტყვა გაგა-წყვეტინეთ, მიუბრუნდა პირველი ექიმი მე-ოთხეს: აზრი სრულეებით აღარა აქვს, სუნ-თქვა საძაგელი, მ ჯა სუსტი. თუ ასე გაგ-რძელდა, ავადმყოფის პატრონს ჩვენ მიმდს ვერ მივსცემთ

— იმედს, რასაკვირველია, ვერ მივ-სცემთ, მაგრამ გადაკრიოთაც ვერას ვეჭვიოთ. შეიძლება კიდევ გამ-ბრუნდეს, ვინ იცის! უზასუბა მესამემ.

— რასაკვირველია, რასაკვირველია! კვერი დაუ რა პირველმა.

— წარსულში ათამანგის ნიშნები არ სჩანს. ილიებში და კისერზე ჯირყველები

**ქნ. ეკატერინე
თავ. 6. რ. ერისთავის ქვრივი,**

ქ. შ. წ. ს. საპატია წყვრად არჩეული, რომელმაც ქმრის სხონის აღსანიშნავად შესწირა წ. კ. ს. 10,000 მან., ქართულ თეატრის ასაგებად 3000 მ., სცენის მოვლაწევა ოქმების გამოსაცემად 500 მან. და სხ. (იხ „თეატრი და ცხოვრება“ № 14)

არა აქვს წამოსიებული. ცოლს მუცელი არ წახდნია. ყოველივე ეს, რაც უნდა იყოს, ავადმყოფის სისარგებლოდ ღაპარაკობს. წარმოსთქვა მეოთხემ.

— რასაკვირველია, რასაკვირველია! დაეთანხმა პირველი: ჩემს პრაქტიკაში ყველაზე ცუდათ იმათი საქმე წასულა, ვინაც წარსულში ათაშანიე ჰქონია.

— ასეც უნდა იყოს, რადგანაც ეს სნეულება იწვევს არტერიების ნაადრევ სკლეროზს, ჩაურთო სიტყვა მეხუთემ. ცხადი სურათი კია წვეთის დაცემისა; ნახევარი მხარეც დადამბლავებული აქვს.

— დაიგროზი ცხადია. ახლა უნდა შევთანხმდეთ წამლობის შესახებ. დიწყო პირველმა. ჩემის აზრით ამ ხანად საჭიროა ყინვა თავზე და საფადარათო.

— სისხლის გაღების შესახებ რა აზრისა ხართ? დეკითხა მეორე.

— მე არაფერი არა მაქვს წინააღმდეგი, თუმცა სარგებლობაც სავსევით მიმანჩია. წარმოსთქვა პირველმა.

— მე, როგორც ძველი ექიმი, წურბ ლების მომხრე ვარ. ცოტას რომ მაინც დასწევს სისხლს, ამის უარყოფა არ შეიძლება. მე დავასახადი ყურის ძირებში ექვს წურბელს, სამს მარჯვნივ, სამს მარცხნივ. წარმოსთქვა მესამემ.

— წურბლების მიგვირად მუშევიც შეიძლება, — დაუმატა მეოთხემ: აშვეარ შემთხვევაში მე ბევრჯერ მიმიმართავს მუშევიცისათვის და კმაყოფილი დავრჩენილვარ.

— მე მაინც წურბლებს ვაშჯობინებდი. შეიძლება ეს დაძველებული საშუალება იყოს, მაგრამ ძველი ყველაფერი ხომ უვარგისი არ არის, როგორც ყოველივე ახალი ყოველთვის კარგი არ არის. წარმოსთქვა მესამემ.

— მე წურბლების წინააღმდეგი არაფერი მაქვს, მხოლოდ ექვსი ცოტაა: თუ დავასხავთ, ბარემ დავასხათ. მე მომხრე ვარ ათი წურბლისა, სთქვა მეხუთემ.

— არა, ათი ძალიან ბევრ სისხლს გამოიტანს, მოხუცებულთა. თუ მაინცადა მაინც, წურბლებს დავასხავთ რვა წურბელი საკმარისია. წარმოსთქვა მესამემ.

— მაშ რვა წურბელი. მუცელში გასახსნელად რა მივცეთ? დიწყო ისევ პირველმა.

— მე მგონია, ჯარგი ოყნა ყველაფერს აჯობებს. წარმოსთქვა მესამემ.

— სისხლს უფრო დასწევს და თანაც უფრო გასწმენდს სინამაქის ფოთოლი. ჩაურთო მეოთხემ.

— მართალია, მაგრამ სინამაქის ფოთოლი ორ-სამ საათზე ადრე არ გასქრის და მუცლის გაწმენდა კი ახლავა საჭირო. ამიტომ ახლავე ოყნა გაუფრთონ და შემდეგ ნელანელა სინამაქის ფოთოლი აძლიონ ორ საათში თითო სტოლის კოვზი, რომ კუჭმა ყოველ დღე იმუშაოს ორჯერ-სამჯერ. წარმოსთქვა მესამემ.

— ოყნაში საჭირო იქნება ერთი ან ორი კოვზი გლიცერინი. ჩაურთო სიტყვა მეხუთემ.

— ზეთი უკეთ მოქმედებს, ცოტა საპონი რომ გაქნან და ორი კოვზი საფადარათო ზეთი გაურიონ, მშენევირად იმოქმედებს, სთქვა მეოთხემ.

— გულის მოსაღონიერებლად მე საჭიროთ მიმანჩია აღონისი. ცოტა ბრომიც შეიძლება ჩაურთოთ, წარმოსთქვა მეორემ.

— მე არაფერი არ მაქვს წინააღმდეგი. ცოტა ქაფურიც რომ მივცეთ, რომ გული

მალე მოულონებლად, ასე ორ-სამ საათში თითო გრანი, ჩემი ფიქრით კარგი იქნება. წარმოსთქვა მესამემ.

— უმთავრესი კი დავავიწყდა. დაიწყა პირველმა: ლილასტის კანადენზის!

— რასაკვირველია, ვგეტყვი. დაეთანხმა მეხუთე. სხვებმაც თავი დააქნიეს თანხმობის ნიშნად

— მის ლილასტის, ალანისი, სინამაქის ფოთოლი, წურბლები, ყინული და ახლოვე ოყნა. სიტყვა პირველმა, აილა ქალაქი, წამოხზა და დაიწყო რეცეპტის წერა.

— ექს კონსილიო! წაპოიძხა მან, როცა წერა გაათავა. აბა, მოაწერეთ ხელი.

ექიმებმა სათითაოდ ხელი მოაწერეს რეცეპტს.

— კოლს რა უთხრათ, კოლს? დაეკითხა მეხუთე სხვებს.

— ვეტყვი, რომ ავადმყოფის მდგომარეობა საშიშია, თუმცა სულ უიმედოდ არ არის და სხვა და სხ. ღიმილით მიუგო მესამემ.

— ექიმო, ექიმო! ტირილით შემოვარდა ამდროს მიხილ პეტრეს ძის უმცროსი ქალი: პაპა, პაპა! ქალს ზღუქუნდი აუარდა და, ვეღარ დაამთავრა თქმა.

ექიმებმა ერთმანეთს გადახედეს და ავადმყოფის ოთახს მიაშურეს.

მიხილ პეტრესძე თითქოს იმათ შემოსვლას უცდიდა, — ერთი უქანასკნელად ამოიფშინა და განუთქვა სული.

კოლი მუხლებზე დაეცა, თავი მიცვალებულს დაადვა გულზე და ქვითინი დაიწყო. შეიღებოდა მოშორებით იღვენ და ცხარით სტიროდენ.

ექიმები ფეხაკრფით გამოემწყობივნენ წეროებივით; თითქოს ყველას ცხვირები წამოგტელებოდა. წყნარად ჩაიკვეს პალტოები და დარცხვენლებივით გამოვიდნენ გარეთ.

— მაგ მამაცხონებულს, სწრაფი მატარებლის ბილეთი თურმე გიბეში ჰქონია და ჩვენ რეცეპტს რაღას მოუძლიდა? იოხუნჯა მესამემ, როდესაც ქუჩაში გამოვიდნენ

ვ. კ. მ. მ.

ს ო ნ ე ტ ი

შენ მას ეტრფოდი.. შენი ალერსი გულს ჩაეწვევა სიყვარულადა, სიტკბო შეასვი შხამში ნაღესი, და დიომონე იგი სრულადა..

გაუფხულზედა მასთან ხარობდი, მასთან შევებითა კრებდი ყვავილებს, ტრფობის პეპელა ვნებას აქრობდი, — მით უზადებდი ტანჯვის ბორკილებს..

ჰოი, ბოროტო! რად მოუშხამე წუთის სიცოცხლე მადლი სულისა?.. — მოკვდა სიწმინდე, გაქრა სიამე, დასქნა ყვავილი სიყვარულისა?

ღარია ახვლედი.ნი

შ ა ა ა შ ა ! შ ა ა ა შ ა !

აღ რ სქექდა გახუზულ მთის ზურგს ამოფარებული პირლია ზარბაზანი.

აღარ იძვროდა მთა დაბზარული, მთა საკლდობისაგან მზორგავი.

ჯოჯობითიდან აღმომსკარი ცეცხლის ტალღა აღარ მიაფრენდა ფიქსა და გრძობას მონა კაცისას.

ფრთა მოღუნებული სამ რ ს სიო დაქრილთა უქანასკნელ აღმომშენივას ულოლია ვებდა..

ჰკვენესდენ, ოხვრავდენ ცის ქვეშ მარტოდ შეენილნი შორი-შორს მიმოყრილნი მემომრნი.

ჰკვენესდენ და ამ ოხვრა-ვენესაში ჩაქსოვილი გამოუთქმელი მწუხარება ყრუ გოდებდა მომაცდელთა ვიხვილ სულთქმაში..

შორს.. განმარტოებთ იღვა ზღვევის სურვილით გაეცნეული პორუჩკა ვლადი პირი და მოპირდაპირე მთის უფრსკრლისაკენ დაქანებულ ფერღზე რბოდა თვლი მიისი ისე ვით ომს ტრიდლ მინდორზე სანდიროდ გაკანდილი თვალი მარდი ვეფხისა

დაუცხრომელი გული ციბებდა მსხვერპლს, რომ ერთე ვეზა ვეზი ახვრთებული და... აბა... გამოჩნდა კიდევ: შავი, მოდილო წერტილი წაჩიტაცა მხეველიობა მიი.

— ისიდორ პავლოვიჩ! ისიდორ! დაიგ-

მსახიობი ვალერიან გუნია

საკუთარი დასი შეადგინა და იაფ-ფასიან წარმოდგენებს ჰპართავს თბილისსა და პროვინციაში.

გვინა ამთავარებული ხმით და მეორე მხრიდან მას მქუხარე ბანი მოსცა მსწრაფელ ყალკზე დამდგარმა ისიღორემ.

— ისიღორ! გვისმა ხელმეორედ აღმასისებური ხმა: „ხედავ?! ხედავ ღვთის შემოლილივით რომ მიბლოტავ?! ქკაზე შედგა, ხელეში აღაპყრო აღაპისადმი!!“

— ვეღაო, — ცოტა ხნის შემდეგ გადასახა პასუხად ისიღორემ და გალომებულმა ბურთის სიმჩტით ააგდო თოფი, მაგრამ ვლადიმირის მქუხარე ხმამ წარუკვეთა ხელი და აღმართული თოფი ნელ ნელა დაეშვა.

— მე და ჩემი ერთგული მეგობარი, კოხტად დაჰკრა ხელი კონდახს, დავ ნთხევივინებთ სისხლს ურწმუნო ოსმალსო.

ზღაპრული სიმკვირცხლით შეათამაშა თოფი ჰაერში და იმ სასოების წუთს, როდესაც თურქი ეგერდებოდ: „აღაჰ! აღჰ! მოიდე ძალა, ცეცხლში იწეება შენი ხვედრი, შეგვიფარეო“, თოფმაც დაიქეცა და გ ნგმირული მლოცველი თავდაყირა დაეშვა..

— ვააშ! ვააშა! გიეური აღტაცებით აფრქვევდნენ, თითქო სახეიმიო შეჯგუფულნი ამხანაგნი მალა ასროლიდს, უზომა სიხარულისაგან გარეტიანებულს ვლადიმირ...

— ვაჰშ!... ვაჰ!..“ გულნატკენად ლულულუღებდა შემოერთებული ისიღორიც: სტკიოდა სული, რომ ბედმა სხვას არგუნა ქების აკვანში ნებეირობა.

გ. დათიაშვილი

ფუფუკი ხმაზე

(ძღუნად ქ. გ. დ.)

ვიცი, ძმავ, ვიცი რადა ხარ სევდით მოცული სახითა, — ვაჟ-კაც ვავლახად დამმულხარ, ვითა კაკაბი მახითა.

ვერ გაგიშლია შორით შორს მშვენიერად ფრთები მალია, შემოგვხვევია ცხოვრების სულთამხუთავი გალია.

გვერდით გიყრია ენგულთი ყირიმი, ფარი, ხმალია, ვერცა გაჰფერამ, ვერც იხმარ, მტერმან აგბა თვალთა.

აგერ მერანიც კიხინებს, ლამის მოახტეს მხედარი; მხედარი შენებრ ვაჟი აბა მეორე სად არი?

მაგრამ რას იზამ! არ გხურამს თავზედან მუზარადია, აბჯარ-ჯაგშანი დახეულ ასი წელ მტვერში აგლია!

ველარ გაჰქუსლავ ტაიქსა, ვერ დამიუქრებ ქართულა, — ტოლ-ამხანაგი ყველაი საიქიოსა წასულა.

მათ ნაოხარსა ტიალზე ზუზუნით დადის ქარია; ზედ მოსთქვამს, ზედან ლულუნებს, ვითა გლოვისა ზარია,

შენ მარტოცასა ობოლსა, რა გშველის, რა გახმარია?! შენს თავ-განწირულს კვიინას იყრუებს მთა და ბარია.

მაშ ჰვიქრობ — მოკვედ სჯობია სიცოცხლე რა სახმარია! ცოცხალი ლეში თქმულაო მკვდარზედან უფრო მკვდარია!

გიო მყირი

ნაეზოს ზღვაზე

(მანიატურება)

I გვლის სიმღერა

მშობელ დედასაც მალ მოსწყინდება პირშუოს აღერსი და ტკბილ ძუძუებს ნალველში გაბანს, რომ ჰაწა ბიჭიკო ვერ მიეყრდნოს მკერდზე; ახალგაზდა ასულსაც მალ მოსწყინდება სატრფოს საფლაგზე ცრემლების ფრქვევა და ჩანგის სიმებს შეახებს თითებს სევდის გამფანტველ ჰანგთა ასაღერებლად, მაგრამ ვის მოსწყინდება სენა გედის ყვილის, როდესაც უქანასქნელად ჩამალავს თავს ზვირთებში, შემდეგ ნახად მოიღერს ყელს და ჰაერის სივრცეს უერთებს სიკვდილით მოშამულ სიმღერებს:

სიკვდილის ჩრდილი თავს დამცვილივებს, სიცოცხლისათვის აღარ შემწვევს ძალი და ღონე. ზღვა შეითვისებს ჩემს უმანკო სისხლს, ნიაგის სუნთქვა ველაა გამფანტავს ჩემს მსუბუქ გინგლსა. ოჰ, მეგობარო! რა რიგად მსურდა ყოფნის აღსასრულს მოგვმინა საბედისწერა ჩემი სიმღერა? მაგრამ ახლა ცის სივრცეში სერავ ღრუბლის მთებს, მე კი მთვლემარე ზვირთებს შორის ვეგებები სიკვდილს უღმობელს.

II ბედის წერა

გაზაფხულის მშვიდ ღამეში სიზმრად მეწვია მშვენიერი ქალწული მკერდ გაღვლილი, გაჩერდა ჩემს სარეცელთან და მითხრა: — უსაზღვრო სევდის გამოხატველი თვალები მოაპყარ ჩემს მკერდს და ზედ აღბეჭდილ ყვივილს მსგავს სტრიქონებში ამოიკითხე შენს ბედის წერას

ამოვიკითხე: „ბედნიერებას მხოლოდ ის განიცდის, ვინც კოტასა გრძნობს და აწმყოთი ყმაყოფილია, შენ კი ვერასოდეს ვერ იხილავ ოცნების ყვივილს, ვერ ეღირსები შევების გაზაფხულს, მარადისობის საიდუმლოს ვერ უზოფნი განმარტებას, ისე განთქამის სამარე ბნელი“.

მის. სომქორნიძე

(შემდეგი იქნება)

მგოსანი ქალი ბაბილიან

ღღეს დილას ჰმართავს სახალხო სახლში

სამუსიკო განყოფილება

აკაკის დილაზე 8 მარტს *)

ძალიან საზრისიანი ნაბოჯი იყო კომიტეტის მხრივ, რომ მან მუსიკალურ განყოფილებისათვის სამს მუსიკოსს მოუყარა თავი: ბ. ბ. ფაღიაშვილს, კარგათელას და ფოტნუერაშვილს. ორი უკანასკნელი მუსიკოსი გამოვიდა თავისი ნაწარმოებით, მხოლოდ ბ. ფაღიაშვილმა შესრულდა ორკესტრით შიშვნისა და ბეთჰოვენის სამგლოვანო მარშები მაგრამ უფრო სასურველი და სასიამოვნო იქნებოდა, ბ. წ. ფაღიაშვილაც თავის საკუთარი ნაწარმოებით გამოსუფიყო და სწორედ აქ ვერ გამოუჩენია აკაკის დამტყდალე კომიტეტს შორსგაშტრიალობა, რომ ამ დღისათვის შეეკვეთას სამგლოვანო მარში ან კადეც სხვა რაიმე დიდის შესაფერი მუსიკალური ნაწარმოები, რითაც კომიტეტი ჩვენ მუსიკალურ ლიტერატურას დღის სამსახურს გაუწყვდა და თათი მუსიკანებისგან ითურს კონკურსს გაუჩენდა...

შიშვნის სამგლოვანო მარში და ნამეტნავად ბეთჰოვენის უკვდავ „საცემირო სიმფონიადამ“ ანთლებული მარში სასიამოვნო მოსასმენი იყო, მაგრამ უფრო ძლიერ შთაბეჭდილებას დასტოვებდნენ, რომ სიტხთველე შეეტანა. ორთავე მარში მუსიკალური იყო მდარე, უფერულად, აკვდა ლოტბარის ციურნი ნაწერყალი. არ შეიძლება ლოტბარმა მარტატურაში თავისი სხავიც არ შეიტანოს. ბეთჰოენი ხომ კარგა და ჭეინოსი,

*) ამ წერილის დაბეჭდვა ჩვენს უნებლით დაგვიანდა.

მაგრამ იმასაც დაიდი შესრულება უნდა. მხატვრული ასრულება ნაწარმოების ორეკსტრით ლოტარისათვის დიდ რაღმე მიგვაჩინა და ამ მხარეს შემდეგში ვაძეგ შევეხებით, როდესაც ვრცლად გვექნება ლაზარაკი ზ. ფაღიაშვილზე როგორც საზოგადო მოღვაწისა და კომპოზიტორზე.

ორიგინალური, მაგრამ სისამაონო მისასმენი იყო ბ. ია კარგარეთელის ანდერძი, საგალობლებად გადადებული. ანდერძს ჩვენში არ მღერინან, მხოლოდ კითხულობენ და რომ მისაწყენი არ იყოს, ანამედ უფრო სისამომენო მისასმენი, ბ. კარგარეთელს ეს ანდერძი ნოტებზე დაუწერია. საგალობლები ფრანდ ტკბილი მისასმენია, კარგადაც იყო ხოროსაგან შესრულებული. მაგრამ ვაშობათ, რომ ეს გალობით ანდერძი ვერ გამოდგეს, ვინაიდან თუ მიუღო ანდერძი იგალობეს, მაშინ ჰანაშვილი თითქმის ნახევარ დღეს გასტანს

ბ. ფოცხვერაშვილმა შესრულა ორი საგალობელი: „ისუღთა თანა აღსრულებულთა მარ. თაღათასა და ჯწმინდათა თანა განსუენე“... ისუღთა თანა აღსრულებულთა“ ქართული საგალობელია ოთხ ხმაზე დამუშეებული, ჯწმინდათა თანა კი თავისი საკუთარი თხზულება არის, ქართული ელფერია სასუბითი არის დანული. ორივე საგალობელი ძალიან სადათ არის დაწერილი. ადვილი შესათვისებელი, ამასთანავე ძალიან სისამაონო მისასმენი. გლოვის ზარი სასუბითი არის მათში დანული და გულსაღაღუ შთაბეჭდილებას სტოკებს. მხოლოდ არ შეგვიძლიან ლოტარს არ უკოჟიონ ის, რომ იგი ეოველ საგალობელს ძალიან ზქანურებს, აგრძელებს. ლოტარს არ კმარობს მძიმე ზომის, იგი ეოველ ფრანსის შემდეგ იმოდენა ფერმატოს აკეთებს, რომ მსმენელს სული ხდება, რადგანაც ზატარა საგალობელი, რომელიც უნდა ნახევარ წუთში გათავდეს; ბ. ფოცხვერაშვილის ასრულებით მ-ნ წუთი გრძელდება. არ შეიძლება მძიმე საგალობლებში ბეგონი ფერმატოს შეტანა, მით უფრო, რომ ეს ხოროსათვისაც სასიფათოა, იმ მხრავ, რომ გაუწერთნელი და სისტემატიურ სვოლას მოკლებული მომღერალი დღის ხანს ვერ იკავებს ხმას, ატოკებს მას და სდებთ წესიერ ტონს;

სწორედ აქედამ წარმოსდგებოდა ის სამწუსრო მოვლენა, რომ ხან სიზზანობი, ხან ალტები სდებობდნენ წესიერ ტონს და აფუკებდნენ საგალობელს. ამას კომპოზიტორმა ვეროჟანი უურადლებს უნდა მიაქციოს, რომ იმის სელოთნურ ასრულებას მეტი სიმშვენეურე ხსდეს.

გ. საყვარელიც

ჰინეპლან

ლოურჯი ველები ვაზაფხულისა ტურფად აშლილა, ამწვანებულა... თიგულები ნაზი იისა ველს მოჰფენია, აყვავებულა.

ვერვფ თაფლარისა ნაზსა იისა, და თან ყურს ეუღდებ ბუღბულის სტენას. ყეფს, ყეფს, ვაპკივის ტია-ტიასა ტკბილ ჰანგებით ეძლევა ლხენას.

მგოსანი ლყეფს ჩემ შავ ოცნებით, მალლა ვაპკივის, აყრუებს ტყე ველს... მებრამ, ვი, რომ არა რგებს შვებათ ხმა ტბილი გულსა ვერ აძლევს საშველს.

ბ

შხამით საცევა ჩემი ლექსები... ეგ რისგან არის, თვით უწყვი კარგად: — შენა ხარ იგი, ვინცა ვამნება ჩემს გულსა და სულს დაადე ხარკად.

შხამით საცევა ჩემი ლექსები... ეგ რისგან არის თვით უწყვი კარგად: — ნაწამებ გულსა ამიერიდან გველი და სატრფო დაწევა ზარგად.

ბ

სწორედ იმ ადგილს, სად აუშინ სატრფო ჩვენსა სიყვარულს გრძნობით ლოცავდა, ტრემლავს აფრქვევდა, იცით, რა ვნახე: — ღღეს შხამიანი გველი ცოცავდა.

ილია გაბრიელისძე ჩუბინაშვილი

სახალხო სახლის გამგე, რომელსაც მუშაობის მოკვეთის მიზნით ფენი მოსტრეს, უკვე სახელმწიფოდან გამოვიდა და სამსახურს შეუდგა. სახალხო სახლის მოსამსახურეთა და სექციების განუზრახავთ, თავისი ხარჯით გაუყეთონ ზის ფენი.

შემოდგომა სიყვარულიან

(ეტიუდი ი. ილესისა. ნათარგმანები უკრაინულიდან

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 14)

დედაბ. ბუხარი ისევ ანთია? ჯერ არ ჩამქარალა? (აღაგებს შემოტანილ შუშას) ქარმა თითქოს იყუნა. სიჩუმე ჩამოვარდა. ალბათ რასმეს ყურს უგდებს. დაუგდებს ყურს, ყველაფერს გაიგებს, შემდეგ კვლავ აეშვება თითქოს ჯაქვით ყოფილიყოს დაბმული და განაგრძობს სირბილს ქოხის ირგვლივ, დაიწყებს სარკმელზე მოწოლასა და სისინს..(უუუ-რებს ვაჟს) ბატონო, პატარა ქალბატონი ეს არის ახლა მოზრძანდა დაქანცულ-დათენთილია. ლოგინს მეორე ოთახში გაგიშლით ძილის დროს. თქვენ არა დატყობოთ რა, ქალბატონს კი თვალები ჩასცვივინა... ეგჰ, რომ აღსდგებოდეს დიდი ქალბატონი, მოგვხდებოდა ყველას, განსაკუთრებით მე ბებრუხანასა და გამოჩერჩეტებულს. არ აღსდგება ქალბატონი. განისვენებს იგი. მე კი ახლაც დავდივარ ტყეში და ვისმენ ქარის ხართან მოთქმას. ვერ იქმნა, ვერ გამოვიტირე ჩემი გაჯახირებული ცხოვრება. იმ ღამეს, დიდი ქალბატონი რომ გარდაიცვალა, ქარმა მოჰგლიჯა სახლის ნახევარი სახურავი.

ვაჟი. ესლაც ყველგან შემოდგომაა და ქარი, დიდდო?

დედაბ. ყველგან, კველგან, ყმაწვილო.. მაშ წაივლეთ - გაგიშლით, მაგრამ რა გაგიშლით? ყველაფერი წაიღეს ქალაქს.. უკაცროთ, როგორც მოგვიხერხდება, ისე გაგიშლით.

ვაჟი. ჩვენ ჯერ ისევ ვისხდებით. მცირედენ რამეზე უნდა მოვილაპარაკოთ. მე მსურს ამ ადგილის ყიდვა.

დედაბ. და მე უნდა ვამავლოთ ტყეში? ვიღრე არ მოგვევლები, ვერავინ იყდის ამ ქოხს აქ... ავი სული სცხოვრობს! ყოველ ღამე ჯოხით გვირახუნებს ხა, ხა, ხა, ხა! შეგაშინეთ? ნუ გეშინიათ, ყმაწვილო, თუმცა ავი სული არის, მაგრამ ჩემი ეშინიან. ერთი სიტყვა ვიცი, ვიტყვი და გაჰქრება! არა გჯერათ, ბატონიშვილო?

ვაჟი. რა? მე არ გამოვიცა, რასა ჰლაპარაკობდით.

დედაბ. დიად, დიად! თქვენ თქვენ თავს უგდებდით ყურს. თვითებული მხოლოდ თავის თავს უსმენს. სხვასთან კი საქმე არა აქვს. მე გეკითხებით: რა დავიდლოთ თავით? ბალოში არა მიქვს.

ვაჟი. ნუ სწუხდებით, მკლავზე წამოგწვებით.

დედაბ. რაო მკლავზე? მკლავზე დამინების ნებას არ მოგცემთ. ერთხელ ზაფხულში დევდვანთან სარკმლის წინ მივწყექი და დავიძინე, ყვაილებმა დამათვრეს, როდესაც ავდექი, დავინახე რომ ვილაც ბატონს ეძინა მკლავზე. გამოღვიძებდა გვიანდა იყო, ბატონს ისე ტბილად ეძინა მე არ გამოშლია მისთვის ლოგინი და მას თვინდა უნებლიეთ მკლავზე დასძინებოდა.

ვაჟი (ზელაფუნურად) რა უშავს, ყაძახურად დავიძინებ! ყაზახები ხომ თავის ქვეშ ხშირად ქვასაც იდებენ ხოლმე.

დედაბ. (აწუგუტანებს) და არა თბილ ხელს... ყაზახები.. ის ყმაწვილი კი ბატონი ბრძანდებოდა, ბალოშ მიჩვეული. (პაუზა) დილით მივთელ-მოვთელე ყველა ჯვავილი და მას აქეთ იქ აღარ მიძინებია.

ვაჟი (სარკაცით) ჰყარაულობდით?

„მოსკოვის ქართველთა საზოგადოების“ გამგეობა

თავმჯდომარე ქაჯდრატურგი თავ. აღ. ი. სუმბათაშვილი-ფუქსი (X), მარტსივე თავმჯდომარის ამხანაგი კეიმა მ. თ. ზანდუკელი (XX), გამგეობის წევრი კომპოზიტორი დ. ა. ზაფიშვილი (XXX) და სხ.

დედაბ. ვეარაულობდი, ვიცავდი ქალბატონის სიმშვიდეს მე ქარს პირი უბრუნე, დავამწყვედი ღამით აფთარი, რომ არ გააღვიძოს იგი.

ქალი. ძიძავ! წადით, დაიძინეთ! კმარა ლაპარაკი.

დედაბ. შესმის, ქალბატონო! (მადის)

ვაჟი. ქაჯია სწორედ.

ქალი. მე მიყვარს იგი!

ვაჟი. რისთვის?..

ქალი. იმიტომ, რომ მე უყვარვარ.

ვაჟი რატომ ყველა არ გიყვარს, ვისაც უყვარხარ.

ქალი. კვლავ ხუმრობა! გემზიარულე-ბათ?!

ვაჟი. გემზიარულეობა... (პაუზა) ხანდის-ხან მხოლოდ ხუმრობაში შეიძლება სიმაართლის თქმა. (პაუზა) რისთვის მისწერე იმას ბარათი?..

ქალი. აღარ შემეძლო ტანჯვა, ბედნიერების მოპარვა. აღარ შემეძლო მოპარვა იმის ტრფობის ნამცეცხვისა.

ვაჟი. ბედნიერებას ასე ადვილად არა სთმობენ?..

ქალი ნუ მტანჯავ! (პაუზა) მე შენი ბედნიერება მწადალა...

ვაჟი. დიად. გსურდა ავტორიტეტებინე სულით?! გწადადა გაგებრწყინებია ჩემს წინახალი უუქი, დაგებუნებინე სიკვდილის გზიდან და წაგეყვანე სიცოცხლის წალოცისაკენ?! გსურდა თვალნი ჩემნი მომავლისკენ მიგეპტრო?... ეს ბედნიერება გსურდა ჩემთვის?

ქალი. შენ ეგ არ გინდოდა.

ვაჟი. რომ არ მდომებოდა, აქ არ ვიქნებოდი...

ქალი. რომ გდომებოდა, დღეს არ იქნებოდი აქა.

ვაჟი მინდოდა, მაგრამ არა მჯეროდა.

ქალი. და მით მომკალი, მოკალი ჩემი რწმენა.. მკვდრები ჰხოცავენ ცოცხლებს.

ვაჟი შენა სთქვი—სიცოცხლე სიკვდილზე ძლიერიაო..

ქალი. დიად, სიცოცხლე ძლიერია ვიდრე სიკვდილი, მაგრამ ძლიერებისთვის. შენ კი არა ხარ ძლიერი.

ვაჟი. მაშ რათ გაურბიხარ ჩემთან ბრძოლას.

ქალი. შენ შეგიძლიან მოერეო ბევრს—შენს თავს კი ვერ მოერევი და ამისათვის მე...

ვაჟი. ამისათვის წახველი ჩემგან... მე არ გაგშორდები! სადაც უნდა წახვიდე, სადაც უნდა დაიშალო, ყველგან გიპოვი... მოგძებნი... შენ ყველაფერი ხარ ჩემთვის... ყველაფერი. . . მთელი ქვეყანა. ვის ძალუძს წაართვას შენი თავი ჩემს თვალებს, ჩემს ფიქრებს, გულს?

ქალი. როგორ ველოდი ამ სიტყვებს და რა ვვიან შესმის...

ვაჟი. სუ, სუ... შენ ჩემი ხარ! ათასჯერ ჩემი ხარ, ხომ არ წახვალ ჩემგან.

ქალი. მოიგონე ის, ვისაც არ დასტოვებ.

ვაჟი. უკვე მოკვდა ჩემთვის მთელი ქვეყანა... მთელ ქვეყანაზე არავინ და არაფერია ჩემთვის შენს გარდა.

დედაბ. (შემოდის) ქალბატონო! მინდა შეგეკითხოთ ..

ქალი. სთქვი, ეგ რა არის?

დედაბ. მსურდა შეგეკითხებოდით — ხომ არ იცით ვისია ეს ბექელი? (აჩვენებს ბექელს)

ქალი. არ ვიცი ..

დედაბ. (ქმარჯავს) იქნება თქვენ იცოდეთ? მამაკაცისას ჰგავს .. ჯერ ისევ ზაფხულს ვიღაცას ხელი უზანია და დაპვიწყებია... სახლს რომ ვალაგებდი - ვამიკვირდა — ეს რა არის მეთქი. შუშის ნატეხი მეგონა. ბექელი-კი ყოფილა, ვიღაცას დაუქარავებს . ალბად ცოდინისა, ან დანიშნულისა. თქვენ ხომ არ იცით, ბატონო?

ვაჟი. არ ვიცი

დედაბ. როგორ არა, ეს ბატონის ბექელია. (სტანებს ხელს და ძალად უკეთებს). ხა, ხა, ხა, ხა! მივხვდი?! (იღინის)

ვაჟი, ხომ არ შეიშალე?.. (იძრობს ბექელს და მავდაზე სდებს)

დედაბ. მე კი ბატონი უცოლო მეგონა, ხა, ხა, ხა, ხა... უკაცრავად, კმაწვილო, თუ ისევ ვერ გავიშლი ლოგინს, როგორც სახლში გიშლიან. (გადის)

ქალი. მაგან საიდან აიღო ბექელი?

ვაჟი. ჯერ ისევ ზაფხულში დავპყარე... მაგას მოუპარავე!

ქალი. საწყალი ძიძა... (ზაუსა) როდის გათავლებუა ჩემი ტანჯვა.

ვაჟი. არასოდეს.

ქალი: გიყვარვარ?

ვაჟს. მიყვარხარ, მიყვარხარ, მიყვარხარ.

ქალი. ვასწი... ღიძინე.

ვაჟი. ცხენებს გავისტუმრებ! მიცილიან.

ქალი (შეშინებული) არავითარ შემთხვევაში წადი ჩქარა!

ვაჟი. არ წავალ.

ქალი. მაშ მე წავალ შენს ცხენებით.

ვაჟი. ჩემთან ერთად?

ქალი. არა, მარტო...!

ვაჟი. არც ერთი წავალთ, არც ერთ-

თი! (მსწრაფლ გადის. ქალი აღელვებულია, არ იცის რა ქჰსინას. დაიძრნენ ცხენები. აწარაადნენ ზანა-ეფენები. წკრაალი თანდათან მიუქრდე. ბა. ვაჟი ბურუნდება ქოხში)

ქალი. ეგ რა ჰქმენი? დააბრუნე უკანვე.

ვაჟი. უკვე შორს არიან ცხენები (ზაუსა)

ქალი. რისთვისა მტანჯავ, რისთვის .. ძალა აღარ შემეწვეს...

დედაბ. (შემოდის) ცხენები... წავიღენენ?! (ზაუსა) ლოგინი გაშლილია!

ქალი. კეთილი, ძიძავ, ბატონი ახლავ მოგა... (დედაბერი გადის. ვაჟს) წადი.. ღიძინე.

ვაჟი. შენ დიქანცე?

ქალი. ღიძი, მოვიქანცე...

ვაჟი. ხომ არ დამშორდები, ხომ გიყვარვარ?..

ქალი. წადი, ნუ მტანჯავ, წადი.

ვაჟი. შენ ძვირფასი ხარ ბედნიერებაზე, სიცოცხლეზე მხოლოდ ახლა მივხვდი. (უგოგნის ხელს, იღებს სახთელს და გადის)

(ქალს უნდოდა ტანთ გაჯახნა, მაგრამ არ გაახნა. გადასდგა სახთელი, სარკმელთან მივიდა, გაჰსინჯა — მაგრამა დაკეტული თუ არა? ჩანაქრო სანთელი. მიწვა სწოლად, რომელსაც „შირმა“ აქვს ამოფარებული. ასე რომ მხურბელი ვერა ჰხედავს მწოლიარე ქალს. სარკმელიდან შემოანათა ლურჯ ფრცხლისფერ შუქს, ჩანაქრობად გამზადებულ ბუხრიდანაც გამოჰკრთა წითელი შუქი. ვიდაცა მივიდა სარკმელთან და შეიხედა ქოხში: მის შემდეგ გამოჩნდა დედაბრის თავი, სხდაც დაჩახუნდა. სიჩუმე. შრიალი. აიღებს კარები და შემოდის ვაჟი. დიდხანს სდგას გაუბეჯავდ. პოლიას გაუმართება სწოლისაქენ. მას უკანდან დასტრქმულად მოღერილი დანით ჩრდილივით ეპარება დედაბერი. ემაწვილისა და დედაბერის მიახლოვება ქალთან სიამაზისა და არა სინამდვილე. რამდენადაც ემაწვილი ახლოა ქალის სწოლთან, მით მისთან ახლოა დედაბერი ბუხრისა და მთავრის შუქი ჩაჰქრა, ქოხში სიბნელე დამყარდა. ემაწვილი მიუახლოვდა სწოლს).

ქალი. ვაიმე, ვაი, ვაი! ძიძავ, ძიძავ, ძიძავ! მეშინიან!

დედაბ. (აღებს კარებს და სანთელით ხელში შემოდის ოთახში) რა მოხდა, ქობულთა, რა იყო?

ქალი. ძიძვე! საშინელი... საშინელი სიზმარი ვნახე... მესიზმრა ვითომ ის აქ იყო, ვითომ...

დედაბ. ბატონი?! მას სძინავს... ის ველარასოდეს გაიღვიძებს...

ქალი. რას მეუბნები, ძიძვე!? (განწირულებით უუუუებს ძიძვის)

დედაბ (თავ-ჩაქინდრული სდუმს)

ვ ა რ დ ა

დ. თურდოსპირელი

ალექსანდრე ნესტორის ძე კორძია

დამახსურებელი და ნიჭიერი სცენის მოყვარე. 1894 წლიდან ემსახურება ქართულ ხელოვნებას პროვინციის ში. რამდენიმე წელიწადს დ. სამტრედიის სცენაზე მუშაობდა, ამ დამაღ-კი დ ხაშურის სცენაზე.

ლიტერატურული გასამართლება ბაქოში

ბაჰოში პირველი ლიტერატურული

გასამართლება გაიმართა კვირას, 29 მარტს, სომ. კანტოზოვ. საზ. დარბაზში ქართული სამხატვრო, -სალიტერატურო წრის თაოსნობით. გასამართლეს ე. ნინოშვილის ქრისტინე. გასამართლება დაწყო შუადღის 12 საათზე. სსსამართლის თავმჯდომარეობდა ბ. შ. დადიანი, რომელმაც დაწვებისას მიუგებდა მოკლეო განმარტა ლიტერატურული გასამართლების მნიშვნელობას სსზოგადოდ. ამის შემდეგ თავმჯდომარემ წინადადება მისცა დამსწრეთ თვინთ შორის აერჩიათ თორმეტი მოსამართლე, — მოსამართლენი ახრეულ იქნენ. ქრისტინეს ბრალმდებლის როლში გამოიდა ბ. ალ. ლახნაძე, დამტკიცდა — ბ.ნი ალფეს ცისკარიძე. ეს ორი ასაღვასრდა, როგორც ვიცით, ამ დღეს პირველად გამოვიდნენ ასეთ საჯარო ტრიბუნაზე — ბაქოში მაინც მათი გამოხვლა პირველი იყო. — და უნდა ითქვას მათდა სანაქებოდ, რომ დამსწრეებზე სსსამართლო შობაქვდა. დასტოვა მათმა შინაარსიანმა სიტყვებმა. ბ.ნი ალ. ლახნაძის თუმც აკლდა ორატორული შნო, მ რილი, სამკაგორთ მისი სუფთა ქართული ენით დაწერილი შინაარსიანი და საკულისხმეორო სიტყვა მაინც იზიდავდა მსმენელს...

ბ.ნი ცისკარიძის მიერ ელექტრონული სმით მოხდენილად თქმულმა ღახთანაშმა სიტ-

ყვამ აღტარებაში მოკვიყუნას: თვითველი სიტყვა მის მიერ წარმოთქმული ღურსმინიით ეტყეობდა მკურებელთა სმენას. ეს ასაღვასრდა ღექტორი ორატორული ნიჭითა და დღეორის ტემპერამენტით არას დაჯილდოვებული. მისი სიტყვა მსმენელს აჯილდოვებს ქრისტინეს დამტკიცებას სხვათა შორის ბ. ბ ქურდი და გარეცხდაძებთ გამოვიდნენ. ბ.ნი თავმჯდომარის წინადადებათ კამათში მონაწილეობა მიადეს დამსწრე სსზოგადებობიანს. ილანარაკა აგრევე ბ. ილია ნაკშიძემ, რომელიც ამ დღეს შემთხვევით მოხვდა თატრის დარბაზში იგი უმთავრესად ქრისტინეს აგტორის ე. ნინოშვილის პიროვნებას შეეხა და ჩინებულად დასასიათა, მკერამ სიტყვა მეტად გაუგებლად, ამისდამოუხედავად სსზოგადებობა გულმოდგინეთ უსმედა მას.

უკანასკნელი სიტყვა თვით ბრალმდებელმა წარმოთქვა (ქრისტინეს როლს ქ.ნი დ. მეჩხედე-ვახაშვილისა ასრულებდა). ამისმა სიტყვამ ბევრს დამსწროთაგანს გულა აუხუტა. ბ.ნი ბრალმდებელი ქრისტინეს შემდეგნაირ ბრალდებათ უუყენებდა: 1) სოფლის სწე-ჩვეულებათა მისეღვით ქრისტინე არ უნდა დაჭველოდა განებეგრებულს და გნებთა დეღვით გადაღებულს იასონს, ვინაიდან ქრისტინემ უთუოდ იგოდა, თუ რაოდენს მისებრ ასაღვასრდას და ღამა-

სებს დაუსუსნა გაზიფიცილი ქალწულობისა. 2) დანაშაუკა ქრისტიანი იმასი, რომ ზირდ უსიამოვნების სარდენათ, წინასწარი განზრახვით და გადაწყვიტილებით არიან გამოკრული ოჯახიდან — მიატოკა სამუელმა მშობლები და უსუსური შვილი 3) დანაშაუკა ქრისტიანი, რომ მას, გარეუნილების მორეკში შეტობილს, ერთსელს არ უსმარია უკიდურესი დონისძიება-სა-შეალებანი, კვლავ დაჭბრუნებოდა თავის მშობლებსა და შობილს თუნდაც გვიან.

ქრისტიანს დამტკეპის დებულებანი შემდეგნაირი იყო: 1) ბრალდებული არ არის დანაშაუკი იმასი, რომ დაჭნებდა იასონს, ვინაიდან მას ძლიერ სწამდა ას ფიცი, რომელიც მას იასონმა დაუღო, ფიცის შემდეგ ქრისტიანს ვედარ შეეძლო სხვა გარემოებისათვის ანკარიში გაქცა. 2) ქრისტიანს ძლიერ უუარდა მშობლებიც, შვილებიც, მაგრამ მისი ოჯახში დარჩენა უბოროტებულ დათასთან უოვლად შეუძლებელი განდა, ამიტომ თვითმკვლელობას არიან განუყოლობად უკეთაღისყოფილად სიონს, რომელიც მას ბეერ კასმეს ჭბირდებოდა, ბეუკე-იო მას არ დაუტოვებია მტრის ხელში, დასტოვა ჯედასონ... 3) ქრისტიანს ვედარ შეეძლო თავი დაეხწია გარეუნილების ბუდიდან, ვინაიდან ეს საიოლო საქმე არ იყო. უოვლად მხრიადა შებო-ტეოლმა ქრისტიანს არც ეო იდოდა საითკენ იმოფიებოდა მისი სოფელი.

ბრალდებულს ქრისტიანისთვის თვითმკვლელობა მიაჩნდა უკეთეს საშუალებად, ვინემ ოჯახიდან გაქცევა და მოითხოვდა მის დანაშაუკად აღარებას.

დამტკეპი-იო ქრისტიანს უკუღმართ ცხოვრების უღანაშულო მსხვერპლად აღარებდა და მოითხოვდა მის გამართლებას.

კამათის დასრულების შემდეგ თავმჯდომარემ მოსამართლეებს გადასცა ჩამოწერილი კითხვები, რომელზედაც მათ უნდა მიეტათ პასუხი.

ცოტა ხნის თათბირის შემდეგ მოსამართლეებმა ბრალდების სოკეით მუსლებში ქრისტიანი დანაშაუკად აღარებს, ხოლო უმთავრეს მუსლებში და საერთოდ იგი უკუშართ ცხოვრების უღანაშულო მსხვერპლად იქმნა გამოცხადებულად.

ლიტერატურული გასამართლება მეტად საინტერესო გამოდგა. მადლობის დარსია ბანი

შ დაღიანი, რომ სსსამართლოს წესრიგი ჩინებულად ჩაატრა. მიუხედავად იმისა, რომ ათეუბები ნაკლებად იყო დარიგებული ქართველ სსოკადლოებში — ხალხი მანინ ბლომად დასწრო და ნამუადლევის 1/2 ს. კეყოფილი დაიძალა. ბეერმა შემდეგ საუველურიც განცხადა, რატომ უველას ამ შეკვტუობიკსო. დაძაღ, რომ შენიშვნის დარსია წრის გამოკეობა ამ არა სასურველ მოკლეინისათვის. შემდეგვისთვის მანინციცინონ თავიდან ასეთი მოვლენება.

გულიახა

ქართული სტენის ქერუმნი

ტრაგიკოსი ვლ. ალ მესხიშვილი
(გაგრძელება. იხ. .თ. და ტ. № 13)

არ შეგვიძლიან ერთი კიდევ არ გავისინათთ მის მიერ მსტერული შექმნილი ტაბები, ერთი კიდევ არ მოვიგონათ ის ჩენი საიმოვნება და სულერიც განცდა, რომელსაც ივეებს დაიბი ხელოვნების მსხურთ მსხიობა. მესხიშვილის ნიჭი, სიმძლავრისა და სიდადის გარდა, მეტად მრავალმხრივია და მრავალფეროვანი. მსხიობს ჩვენ ვიცნობთ, როგორც გიბრ-არ-შეივის საჯტხოფე ამსრულებელს, მაგრამ სშირად გვიანხავს იგი იმკვაროლშიაღ, რომელიც ეწინააღმდეგება აზვარ ამზლუსს, რაც მოწობს მესხიშვილის ნიჭის სიფართოვას და სიღაღეს, აი მისი რეპერტუარი: ურიელ აკოსტა, ჭმლეთი, ოტელი, აულიოს კეისარი, ედარი, ფრანკ და კარლ მოთრები, ოსვალდი, ელმინდ კინი, იოანე მრისხნე, რას-პლუევი, მარკო მშენიერი და მრავალი სხვა, რომელთაც სუტხოფე მსტერულ სურათებისათვის უსურათსტებს მყოფებელს თვალწინ. მის საგვირგვიწონ როლებად უნდა ჩავთვალოთ: ჭმლეთი, ფრანკ მოთრი, კინი და განსაკუთრებით კი ურიელ აკოსტა, რომელიც დაიღე-მასხვით ბრწინავს მის ბუმბერაზის ნიჭთან. ვლ. მესხიშვილი ცნობილია რუსეთშიაც ვით საუკეთესო ამსრულებელი ამ როლიების რუსულ სტენახე.

მესხიშვილის ზირველი ნახვისთანა-
ვე, თუაღში გვერვით მისი გასაღერა-სა-
განგებო მიმიკა. ამას, რასაკვირველია, ძალიან
ხელს უწყობს მისხიობის სახის-გამომეტყვე-
ლობა, მისი გასაკვირველი მიძრავა, რომე-
ლიც გამომხატველია აღმანის გუნჯა-სიხ-
რულსა. ამისთანა მიმიკა დიდა ბედნიერებაა
მისხიობისთვის. არა ერთხელ უთქვამთ გამო-
ხინილ ტრავატოსო, რაფაულ და რაბერტ
აღელვებებს, რომ მესხიშვილის მიმიკა ჯა-
დოსნური მიმიკაა. ბევრს მისხიობისც შეუ-
ხედნია შერთო, მაგრამ რა ვუთხო, თუ ეს ზენა
სეუ ძუნქვად იქცევა და ვეგლას უხვად არ ავიღ-
ლოვებს ამ შესანიშნავ თვისებით! ამას გარ-
და, დიდ ურდადობას იქცევს მისხიობის ზღას-
ტიური უსიტები, მისი საუფსაგო ინტონაცია
და შეფაო დიქცია! მესხიშვილის ინტონაცია -
ბოლად მის საკურობას შეადგენს, რადგან
ბაღვალთბს მესხიშვილის მის შედეგ, რც მან
დაჭარგა რედექტრონული ხმა, მაგრამ ეს ხმა
დამსხვრულ სარავ ინსტრუმენტს მოგავო-
ნებთ, რომელიც ხელაფან დამკვრულს ისე გა-
დუკუთობს, რომ კვლად უოველგვარ მელოდიას
ჭამონიოვად აკუნესებს და ამეტყველებს!
ბევრჯად გვიხასხავს მესხიშვილის ურიელ აკოს-
ტა და უოველთვის დიდი ესთეტიური სიამოფ-
ნება, აღტარება გამოუწვევია ჩვენში და არც
გასაკვირველია ეს! მისხიობის ეს რაფა იმდე-
ნად შეთვისებული და შესისხლორცებული
ქქეს, იმდენად შეგნებული ურიელ აკოსტას
პიროვნება ისე გატრებთ ხასიათებს, რომ
მაურებლის თვალში ნამდვილი ტანჯული
ახლავსდა ებრელთა თიფლოთისია, შეჩე-
ნიებული და დევიინდი, ვით აღსთვრა! ის
აკოსტა, რომელსაც თვისი შურუეული სარ-
წმუნობა, რწმენა სიამოთისა და რწმენი და
დაუმსხვრეის, ის ათი მინება, რომელსედაც
ლოცულობდა. გასაღერი და დიდებულია ვლ.
მესხიშვილი მეოთხე მოქმედებაში, სინალოდა-
ში. კარგში გამოხინდება აკოსტა—მესხიშვილი
თერთებში მოსიდა, გაწამებული, დაღლილ-
დაქანცული და მიძიდ დეუშება სკამზე. ბენ-
ობა დაკითხება ურიელს, ურიელიც უხასუ-
ხებს, მაგრამ რაგორ უხასუხებს, რა ხმითა

და ან რა სახის გამომეტყველებით?! ამ ხმა-
ში ისმის კულის გამომარგო ჩუმა კვინაც და
გამოუქმელი აღმანის სიძულელიც. მისი
სახე კი გათოთრებული და გაწამებული
იოსოვს შერბლებას, ბორკილებიდან განთა-
ვისუფლებს! ერთი უწიოლია მესხიშვილი,
როდესაც მტო დარჩება თავის შემარცხენე-
ლა აღსარებით, რომლითაც თავისი სიამოთლე,
თავისი თავი და რწმენა თვითვე უნდა დაჭ-
გმოს! და გახსენება წამებული ცალიყო:

„ოხო, ცალიყო, ცალიეო! შენ გაწამეს,
ტანჯეს და გათქმევისეს, რომ დედა-მოწ-
აზა ბრუნავს! მაგრამ რამ წაშს შეგასვენეს,
შენ წამოხტი და კარდინდას შორის
კვლავ შენმა სიტყვებმა მესხისვით დაიჭქქეს:
მიანც ბრუნავს, მიანც ბრუნავს!

მე ეს მოსვენებას არ მამლეუს და უოველთვის
ეურში მესმის მიანც ბრუნავს, მიანც ბრუნავს!“

შეუძლებელია ცალმეტყველება ამ სტენისა, თუ
დიდებული მისხიობის რც მანონის და ემო-
ციის იწვევის მაურებლის გულში ვიტყვით
მხოლოდ: აქ მესხიშვილი წაგავს თისო ქრის-
ტეს, რითაც უხლოვდება, თუ უზღბად არ მი-
ვიდეთ ამ აზრს, გუცხოვის ტრავატის იდე-
იას! ხოლო ის სტენა, სდაც აკოსტა ამსხ-
რეგს თ მინებას, უაროთის ებრელთა თან-
ტიზმს და აღიარებს აღმანის სარწმუნო-
ბას, შეუდარებული და წამოუდგენელია! აქ კი
მესხიშვილი ურიელ აკოსტა თავისი ანთიული
ღამზართ და გაცრცხლებული თვალბით მო-
ცატონებთ პრომოთოსს. მესხიშვილი ურიელ
აკოსტას რომაა, ერთად ერთ აღმსრულბდად
იოვლება ამხედ თუ ჩვენს სტენასზე, არამედ თვის
რუსულ სტენასზეც კი; განათლებულ კორაზი-
ულსტენასზედაც იშვიათია მესხიშვილისთანა ურიელ
აკოსტა. ეს კი ვიცით, რომ საფრანკოის
სტენასზე ერთა მუნე სოელი ასრულებს დირსე-
უდაც ამ როდს და შორე კი გერმანიის სტე-
ნასზე მიქმნიერა მოსილი!

3. გარნიკა

(დასასრული იქნება)

დედის მკვლეელი

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ 4)

ხუთი წელი შეუსრულდა სოფრომას ყაჩაღობაში და ამ ხნის განმავლობაში ბევრი ცვლილება მოხდა მის ამხანაგებში: ბევრი მათგანი შეიპყრეს, ბევრი დასჯრეს, ბევრი მოკლეს და რაპდენიმემ კიდევ თავი მოიკლა. მხოლოდ, რაღაც განგებით, ოთხ ამხანაგთან ერთად გადაარჩა სოფ. ლმა, რომლებიც იძულებულ იყვნენ ან თვითონ შეეღდონათ ხელ-ახალი წრე ყაჩაღებისა, ან და სხვა „ამხანაგობაში“ გადასულიყვნენ მისმა ოთხმა ამხანაგმა მართლაც აგრე ქნა: აქედ-იქით წავიდ-წამოვიდნენ და სხვა და სხვა ამხანაგებს მიემხრნენ. მხოლოდ სოფრომა დარჩა მარტო და არ იცოდა, საით წასულიყო. იმას შეეძლო ახალი წრის შედგენა თავისი მეთაურობით, რაც მისმა ვაჟაკობამ დაიმსახურა, მაგრამ ახლა გულში სამშობლოს სიყვარული ისე ძლიერ აღედგა, რომ გადასწყვიტა, როგორც უნდა დასჯილიყო—თავისიანები ენახა. საყაჩაღო საქმეები აღარ იზიდავდა იმას, მიენატრა დედა: ოღონდ მისი ამბავი გავიგო, შევდარია თუ ცოცხალი, და შეტი არაფერი მინდოდა. თუ მკვლარია, მისი სეფლავი მაინც ენახო, და მერე თუნდა მოკვდებო. ამ დროს სოფრომამ შეიტყო, რომ მისი სოფლის ახლო ყაჩაღთა ახალი ჯგუფი შემდგარიყო ეს გაიგო თუ არა, ძლიერ გაუხარდა. იფიქრა, აშკარად მაინც ვერ გამოეჩნდები ჩემ ქვეყანაში, მივიღ ყაჩაღებს დავუახლოვდები და იქიდან ვიკითხავ დედის ამბავსო. მართლაც აგრე ქნა. რამდენიმე ღამის მგზავრობის შემდეგ, ის გაჩნდა თავის ქვეყანაში,

გაეცნო ახალ ყაჩაღებს, შეუერთდა და მათგან შეიტყო, რომ დედა მისი ცოცხალი იყო და მათხოვრობდა.

ამ უკანასკნელმა გარემოებამ ძალიან გააკვირვა: „რა ჰქნა ფული? თქვა თავისთვის და უცებ გაიფიქრა: „ალბად ჩხრეკის დროს წაართვის იმ ღამესო, — და გულს ბოღმა შემოაწვია: რამ გაძღვებია აქამდის? როგორ გაუძლო სოცელ-სოფელ წოწვას ლუკმისათვის? ჩემო დედა, მე უნდა მეჩინე, შე უნდა შემენახე, მე უნდა მეცხოვრებინე, მაგრამ ვერ გაცხოვრე; რისთვის? არ ვიცი“. წამოიძახა გიჟივით და დიდ ხანს იყო მდუმარე. ბოლოს, თითქო გამოიღვიძაო, იტაცა ჯიბეზე ხელი, ამოიღო ქისა, რაშიაც ფულები იყო, გახსნა და ჩააქკერა: „ხუთი წლის ჯილდო, ხუთი წლის შრომის ნაყოფი, სხვას წავაგართვი და მაქვს. არ წამერთვია, არ მექნებოდა.“

არა, ჩვენ არა ვართ ყაჩაღები, არა, არა!..“ სთქვა დაჟინებით და ქისას პირი მოაკრა.. ერთ ხანს კიდევ ჩაფიქრებული იყო, მერე შევიდა ამხანაგებთან გამოქვამულში „შელოპარაკებით: დედა, საყვარლო დედა. თუ მოგისწარი—მეტი არა გინდა რაო.“

ეს ფურცხვანიქი

(შემდეგი იქნება)

წ ა რ მ ო დ გ ე ნ ე ბ ი თ ე ლ ა ვ შ ი

მიუხედავად სკენის მოყვარეთა სკამოა ძალთა ყოლისა, წარმოდგენები მეტად იშვიათად იმართება და საზოგადოებას თავის ვასართობად, კლუბს გარდა, რომელიც ბანქოს სთამაშო სახლს უფრო წარმოადგენს, ერთადერთი კინემატოგრაფი დარჩენია, რომელსაც, სხვათა შორის, ჩვენი მოსწავლე ახალგაზრდობაც ხარბათ ეწაფება. ამ გარემოებას ვითომ ყურადღებას

აქცევენ, რომელიც მარტო იმაში გამოიხატება, რომ მოსწავლეთ მხოლოდ უწყებულ დროს და საათს აძლევენ იქ სიარულის ნებას, მხოლოდ თვით სურათების შინაარს-კი ანგარიშს არავენ უწყეს და ხშირად ისეთ სურათებს ესწრობა ჩვენი ახალგაზრდობა, რომელიც გარყინებულებსცნა ჰზრის მათ გონება-მესხიერებას.

წარმოდგენები-კი მხოლოდ მაშინ გაიმართება ხოლმე, როცა ეს თუ ის საქველმოქმედო საზ—ბა მოაწყოს საღამოებს. ამ ცოტა ხანში გაიმართა სამი ასეთი საღამო.

პირველად სომეხთა საქველმოქმედო საზოგადოებამ გამოქვეყნა სასარგებლოთი გამართა სომხურ-ქართული წარმოდგენა. ითამაშეს „ვეგინე“ და „კოლქრომის წინააღმდეგ“. უნდა ვთქვათ, რომ თელავში სომხური წარმოდგენების გამართვა არა თუ მეტია, არამედ სრულებით ადგილი არ უნდა ჰქონდეს, რადგანაც რაზმური ენა არავის ესმის, ისე რომ „ვეგინეს“ წარმოდგენის დროს უმრავლესობას გულმოდგინედ ეძინა, მხოლოდ უმცირესობა და გაიგეს პიესის შინაარსი.

მეორე წარმოდგენა წ. კ. საზ—ბის თელავის განყოფილების სკოლის სასარგებლოდ გაიმართა. დადგეს „დამის“ ერთი მოქმედება და „ღრამატიულ გამგებობის წყვით“. პირველი რომ არ ეთამაშნათ, უკეთესი იქნებოდა. მოთამაშეთ დროის მაგივრად რომ კომედიაში ჰგონიათ თვით რასაკვირველია, იქ ანსამბლი არ იქნება დაცული, რაც უნდა ძალა დაატანონ თვანთ თავს. სამაგივრად ეს საღამო გაიმართა „ღრამატიულ გამგებობის წყვითა“. პიესა პირველად დაიდგა თელავში და მომქმედი პირნიც კარგად მომზადებულიყვნენ. საზოგადოება ბევრი დაესწრო ამ საღამოს, რაიც აიხსნება სიმპატიური მიზნით.

მესამე წარმოდგენა გამართა აქაურ ვაჟთა პროცინმახისათან არსებულმა საქველ-მოქმედო საზოგადოებაში ქართულად. ითამაშეს პირველად თელავში ახალი პიესა „რომელი ერთი“ რუსულად ჩეხოვის „იუბილი“, რომელიც კარგად შესარულეს ქართულ პიესაში მართა კ—ნი თ.გოგოლაშვილი იყო თავის ადგილზე, დანარჩენნი-კი ხელს ვერ უწყობდნენ და მიეღო პიესა-ში-კი, რასაკვირველია, ერთ რომელიმე პირს არ შეუძლიან ლღვოს გატანა. ბოლოს ითამაშეს რალაც გაუფებარი მინიატურა, რომელიც სრულებით რომ გამოიტყვიანთ—ბევრით უკეთესი იქნებოდა.

ამ საღამოს დიდხალი საზოგადოება დაესწრო, რაიც მიზნის გარდა იმიტაც აიხსნება, რომ საღამოს ვაგმეთ ყოველივე საშუალება მიიღეს ხალხის მისახილად.

დავიწყებული

ქართული სახლი

აბაკის დილა, სახალხო უნივერსიტეტის მიერ გასულ კვირას „სახ, სახლი“ გამართული, 11 დამტყვევებულად უნდა ჩაითვალოს: 1) დილა 11 საათის მიერ 12 ლე დაიწყო, 2) ლექტ. მ. წულუკიძის ნაცვლად დამსწრეთ ბ—ნი პრ. ჯაფარიძე წარმოუდგა, მართალია საგნის მცოდნე, მაგრამ ცალმხრივი და დამტყვევული ქართული მოლაპარაკე, 3) დაპირებისამებრ „ნანა“ ელ. ჩერქეზიშვილმა კი არ

იმღერა, არამედ... ელ. ჩერქეზიშვილს რომ სახე სცენის („გლუხის უჯანი“) ერთი კუთხისკენ მიეღო აკვანთან, მეორე მხრიდან უჩინართა (გვონებ ბავშვთა) გუნდი მღეროდა, 4) დამსწრეთ აღარ დაუდგეს ცხოველი სურათები: თამარი, ნინო, ქეთევან და შოთა, რადგან „თელ თბილისში ტანისმოსები ვერ ვიშროვებთო“ (ბოროტნი ენანი კი ამბობენ, ვითომ ვაგნებ გამოსტრეყნი), 5) მაგრამ კმაზა: დილის ზღომძღვანელთ უნდა იცოდნენ, რომ **სახალხო უნივერსიტეტი** ხალხს იმ ენით, იმ კილოთი არ უნდა ელაპარაკებოდეს, როგორც იქ ილაპარაკეს..

მიუხედავად ამისა, დილის ზოგიერთმა ნაწილმა დამსწრენი ასიამოვნა: სცენაზე იდგა აკაკის ალაღმა, ი. ნიკოლაძის მიერ გაკეთებული, გვირგვინით შემკული, ახალი კლუბის“ ორკესტრმა პრესმანის ლიტერატოზით შესარულა შოთაშის საშელოავი-რო მარში, რაიცა ხალხმა ფეხზე ადგომით მოისმინა, ასევე ფეხზე დგომით მოისმინა კ. ჩარკვიანის ბავშვთა გუნდის მიერ შესრულებული „განუსვენე აკაკი“. კი შთაბეჭდილება მთავრდება კ, ჩარკვიანის გუნდმა სხვა და სხვა ხალხური სიმღერებით, რომელსაც ზღომძღვანელად ბავშვი (10—11 წლ.) მგალობლიშვილი; ბ. ახოსიორელმა მშვენიერად წაითხა აკაკის რამდენიმე ლექსი (სხვათა შორის „მოაწმინდა ჩაიჭიკებულა“ მშვენიერად განათებულ მთაწმინდის გამომატველ დეკორაციას და აკაკის ალაღმას წინაშე). მ. ხერხულაძემ დიდის აღფრთოვანებით წარმოსთქვა საკუთარი ლექსი აკაკის მიმართ (ხალხის თხოვნით მეორე ლექსიც წარმოსთქვა), უბოძო აღტაცება გამოიწვია ჯ. ტუჩიშვილმა აკაკის მიმართ ლექსით, რომელიც არა ჩვეულებრივით მომჯადოდებელ კილოთი წარმოსთქვა. ვაშა-ტაშ მბოლო აღარ უჩანდა.

ხალხს უფასოდ ურჩევდნენ აკაკის მოკლე ბიოგრაფიას.

სხვა თუ არა, სახალხო უნივერსიტეტმა მიიწე უნდა იცოდეს, რომ „ღრო ფულია“, ხალხს დრო უქმად არ უნდა დააკარგინოს, გამოაცხადოს რის ასრულებაც შეუძლიან, დაიცვას წესი, რომ ხალხშიც წესიერების პატივის ეკმის გრძობა გააღვიძოს, ნება არ მისცეს საკუთარ „გულის თქმათა“ მომხრებრამ ლექტორთ საჯაროდ გამოვიდნენ და სხ.

სასურველია მსგავსი „დიღები“ უფრო ხშირად მოაწყოს, მაგრამ უფრო შინაარსიანი და საუკეთესო ლექტორთა მონაწილეობით.

წ—რი

სახალხო სახლის სახალხო წარმოდგენების მმართველ წრის დასი თავისი რეკლამით —კ. შათირიშვილით უკვე თვალსაჩინო ძალას წარმოადგენს და ერთხელეც გარკვეულ მიზნით ბევრითად მუშაობს. ამ დასმა გასულ კვირას წარმოადგინა ჰაუტმანის „ვეტლე პეშელი“, დღევანდლი სა. აუდიტორიისთვის მიძიმე პიესა. ამიტომაც იყო, რომ საუხეზოვად დადგმულ-წარმოდგენილმა პიესამ მაყურებელ-მშენიელი ვერ მოინდირა.

წარმოდგენაში მონაწილეობდა, სხვათა შორის, მსახიობი ალ. იმედაშვილი, რომელმაც ჰენშელის როლის განსახიერებით გამოიჩინა თავისი ნიჭის მრავალფეროვნება, ნათლად გვიჩვენა, რომ იგი ჯერ კიდევ განვითარების გზაზეა, დიდი და ძლიერი დემპერამენტის ხელოვანია. ტიპიური იყვნენ სახალხო თეატრის დღეა ბოძი ნ. გოციბოძე (ვერმელსკიზი), ს. რომანიშვილი (ფაბიგი), დ. ბაქაძე (გორგი), ვ. ნინიძე (ზიზნგარი) და განსაკუთრებით გ. ანაშვილი (გაუფე), ეს პატარა სახასიათო როლების დიდი არტიტი. ელ. ციმაკურიძემ დაკვირვებით და ხელეწურვად განასახიერა ჰანა შველი. ნ. თოძემ (ფრანკისკა) და შ. გომელაური (ვალტერი) შეგნებით ასრულებდნენ ნაქის როლებს, ორივეს წარმატება ეტყობათ: სჩანს რეჟისორის კ. შათირიშვილის ხელი მოხდენითა. მხოლოდ ნ. თოძემ შავ და შიგე თამაშობდა, თითქმის დიქტებით სხვა ქვეყანასეუთვნოდა, სიციქმავე სიციქლოთ კი სცენას. კარგი იყო ს. ანკაია (ფრაუ ჰენშელ). ცოცხლად ჩაატარეს ელ. რუსიპირელმა და რ. სალაციამ თავთავისი როლები.

პიუსა რეჟისორის კ. შათირიშვილის მიერ იმდენად რეაღწეობდა იყო დადგმული, რომ... თავლის სუნთ უღიოდა, როგორც ერთმა დამწერთაგანმა შენიშნა.

წარმოდგენა გვიან გათავდა, — ეს კი დიდი ნაკლია: მუშა-მშრომელ ხალხს სამეორდღეად დატანციკიდა... დიდძალი ხალხი დაესწრო. **უსპანრო**
მალაჩინა ბუნია დასმა ორშაბათს „სახალხო სახლში“ „სამშობლიოთ“ აუარებელი ხალხი მიიზიდა, ბევრი უბილითობისა გამო უკან გაბრუნდა, ხოლო ვინც დასწრეთ, ნასიამოვნებოდა დარჩა როგორც წარმომგნით, აგრძელებ წარმოდგენის აღრე გათავებით (11 ს. არკი იყო, წარმოდგენა იყო გათავით).

საუცხოური იყვნენ გ. გუნია (შაპი) თავისებური, საგანგებო გრიობით, ნ. დავითაშვილი (ქეთევანი) და ი. ზარდალიშვილი (ლევანი). — განსაკუთრებით ეს უკანასკნელი, რომელმაც დიდის გატაცებით, გრძობით და დაკვირვებით შესარულია ლევანის როლი. ვ. გამყრელიძე წინადა უფრო მოგვწონებია, სხეულად სადამოს ბოლო სცენაში იყო უკეთესი. ს. რომანიშვილმა დიკვან გოგაცის განსახიერებაში თვისუნებლით კომიზში შეიტანა. მშენებრი იყო ა. შოთაძე ფაინოშის როლი. სამწუხაროდ მეორე ხარისხიანი მსახიობნი მოისუსტებდნენ როლის მტკიცედ არ ცოდნით.

ყურადღებო უნდა მიუქცეს, რომ სვეტებისა და კედლების დეკორაციები არ ფორალებდეს, თორემ შთაბეჭდილებას ასუსტებს.
დამწერ საზოგადოება დიდის აღფრთოვანებით და ხანგრძლივი ვაშა-ტაშით იწვევდა მსახიობთ.

გულია
ძარტველ მსახიობთა ამხანაგობა

მ. ქორეღის რეჟისორობით ოთხშაბათს, 8 აპრ. სახალხო სახლმა წარმოდგინა „მადეკა“, ნინო ჩხეიძის მონაწილეობით წარმოდგენამ დიდად

სასოგადოებეს მოუყარა თავი და ამის დარსიციყო. ეტობა ბ. მ. ქორეღის ასეთი ზიკნების დადგმა ძირე ეხერხება, სტალია და მსატრულო მოღაინაბა სწყსებათ იუ დაგულო. დასამ სრუღის შეთანხმებით ჩასტარა ზაქს. ნ. ჩხიქმე, თუმა დადაღვა ემწიწდა, დადის ხელდასებთ წარმოთოდების მეღვა, — სასოგადოებამ მას თვატაცა გუჟმროს. დადას დაკეთრეებათ, და მსატრუღად განასხიერა ბ-ნმა კოროშელმა ფილოქტეტი: ვრემით, მ. მოხეროთ, ხმით სუფხსოთ იყო. აღ. იმედაშვილმა (შეფე), ი. ზარდალიშვილმა (აზონი), და ან. ქიქოძემ (კრეშუხა) ჩამდიდო ხატეპანი წარმოგადგინეს, ვარსა ნ. ქიქოძეს მეტი გრძობაბურების გამოხენა ჭმარებდა. ა შოთაძე და ს. ბუქანაშვილი თავთავის რდაღებში შესაფეროსნი იყუჩნ. სადანავო სცენებო კარგი იყო, მაგრამ ამოქადაქენა რომ სახსიოთც შეეცვალნა, სჯობდა.

კენჭი

ფ ვ რ ი ლ ი ა მ გ ე ბ ი

► **მოსანი ძალი ბაბილინა** დღეს სახალხო სასლში ჰმართავს სალიტერატურო-დრამატული დილას, ლექტ. დ უზნაძის მონაწილეობით, რომელიც წაითხნავს „ხელოვნების შემოქმედების დედა არსი“.

► **შალვა ღაღანიის ბენეფიცი** ბაქოში დღეს გაიმართება.

► **დ ბოგრონი** ქ. შ. წ. კითხვის გამავრც. საზ. განყოფილებასთან არჩეულმა წარმ 5 აპრილს მხევე წყლის პარტონ არსებულ სათეტრო შენობაში სექველმოქმედო იზიხნით წარმოდგინა „ხანუმა“ და „ოინბაში“.

► **ხაშურის ძარტ. დრამ. წარმ.** შაბათს 4 აპრ. დასდგა 4 მოქ. დრამა: ბუღიათა „უმეშვერანი“. პიესამ კარგად ჩაიბარა. რეჟისორობა ნილო სიხარულით მონაწილეობდნენ: ქ. ე. ე. უკვიშვილისა, ქ. კალაძე; ბ. ბ. მ. კვლიაშვილი ნ. სიხარულით, ე. ხიზოტირაშვილი, დ. მწმალდე და დ. სხილაძე. ხალხი ბევრი დაესწრო.

► **ღმს საღაბოს** დებუტატთა საკრებულოში შესდგება აკაკის დამწერალავ კომიტეტის კრება.

► **მტრ. „თმაბარი და ცხოვრება“** თავისი ხარჯით გაუწერეს: 1) ვ. ნინიძემ ასკანის სამკითხველოს, 2) ტრ. დულუჩავამ ბაქოს სამხატურო სალიტერატურო წრეს 3) ა. ძამაშიამ შრომის სამკითხველოს, 4) სიმ. იგ. ნადარეიშვილმა — ქელონის სამკითხველოს.

აპარელის სასაგამოლო

► **იაკობ შაბაძემბაქო** შემოსწორა: 1) აპარელის სასაგამოლო 2 მან.; 2) სელიტროში აკაკის სახლობის სამეურნეო სკოლის ფონდისათვის — 1 მ. (ფული ვარდაცა)

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА на 1915 годъ, на журналъ

ТЕАТРЪ И ИСКУССТВО

52 № еженедѣльнаго иллюстриров. журнала (свыше 1000 иллюстр.)

12 ежемѣсячныхъ книгъ „Библиотекы Театра и Искусства“ въ которыхъ будутъ помѣщены беллетристика, научно-песулярныя, критическія статьи и т. д., около

40 новыхъ репертуарныхъ пьесъ,

„ЭСТРАДА“ — сборникъ стихот., рассказ., монолог., и т. п. съ особой нумер. стран.

Въ 1915 г. „Библиотекѣ“ будутъ помѣщены, между прочимъ, слѣдующія пьесы: „Осеннія скрипки“ И. Сургучева, „Начало карьеры“ В. Рышкова, „Уходящіе боги“, П. П. Гнѣдича, „Пѣвецъ своей печали“ — О. Дымова, „Пигмаліонъ“ — Б. Шоу, „Домъ“ В. Тарлова, „Дѣти грѣха“ В. Евдокимова, „Невѣсты“ С. Юшкевича, „Лейтенантъ Фон-Пляшке“ А. куприна и др.

Подписная цѣна на годъ 8 р. допускается разсрочка: 3 р. при подпискѣ, 3 р. 1 апрѣля, и 2 р. — 1 июня. За границу 12 р. на полгода 4 р. 50 к. (съ 1 января по 30-ое июня). За границу 7 р.

Иногородніе, желающіе ознакомиться съ журналомъ, получаютъ за семикопѣчную марку текущей № бесплатно.

Главная контора ПЕТРОГРАДЪ, Вознесенскій пр. № 4. Тел. 16 - 69

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА НА 1915 Г.

на еженедѣльный богато-иллюстрированный журналъ

VII г. изд. **„РАМПА и ЖИЗНЬ“** VII г. изд.

Подъ редакціей Г. Мунштейна (Lolo)

Театръ — Музыка — Литература. — Живопись — Скульптура.

Подпис. цѣна: годъ 6 р. 50 к., 1/2 г. 3 р. 50 к., 3 мѣс. 1 р. За гран. вдвое 75 к., 1 мѣс. 60 к. Допускается разсрочка. Объявлен. впереди текста, 75 к. строка петита, позади текста 50 коп.

Безплатная премія для годовыхъ подписчиковъ:

Галлерей сценическихъ дѣятелей

роскошно-иллюстрированное изданіе

1900—1915 гг. Томъ 1-ый (въ двухъ частяхъ)

СОДЕРЖАНІЕ 1-го ТОМА:

Монографіи, характеристики и біографіи сценическихъ дѣятелей драмы, оперы и балета. Статьи, очерки, воспоминанія, стихи: Александра Амфитеатрова, Юрія Бяблева, Н. Н. Вильде, Евг. Гунста, В. М. Дорошевича, Александра Койранскаго, С. Кара-Мурза, Як. Львова, Лоло И. Пеняева, кн. А. И. Сумбатова, Ю. Соболева, Н. Е. Эфроса, М. Юрева, Сергѣя Яблоновскаго. Снимки въ жизни и роляхъ, зарисовки, Шаржи и проч. Репродукціи рѣдкихъ портретовъ и фотографій изъ музеевъ А. А. Бахрушина и В. В. Протопопова. Коллекціи Н. А. Попова

52 большихъ портрета (на обложкѣ) артистовъ, писателей, композиторовъ и художниковъ, болѣе 2000 снимковъ, зарисовокъ, шаржей, карикатуръ и пр. **52** Собственные корреспонденты во всѣхъ западноевропейскихъ театр. центрахъ

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на весенній и лѣтній сезоны съ 1-го марта по 1-го сентября — 3 р. 50 руб., съ преміей — 5 руб.

АДРЕСЪ: Москва, Богословскій пер. (уг. Б. Дмитровка), д. 1. Тел. 2-58-25 Контора открыта ежедневно, кромѣ праздничныхъ дней, отъ 11—4 часовъ дня. Подписка принимается: также въ Москвѣ у Н. И. Печковской (Петровскія линіи), въ книжн. маг.: „Новое время“ (въ Петрог., Москвѣ и пров. гор.), въ муз. маг. В. Бесель и К^о (Москва, Петровка, 12), М. О. Вольфъ (Москва—Петроградъ) Л. Издиновскій (Кіевъ и во всѣхъ книжн. магаз. г. Москвы и провинціи. Можно подписываться по тел. 2-58-25.

ნომრები „აზრობა“

ახლად შეკეთებული, საუცხოოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, ვორონცოვის ქველთან. ნომრები **ოთხი აბაზიდან**. ნომრებში სამზვარეულო, ცხელი და ცივი წყლით საბანოებით. (დუში და ვანა).

თბილისი, მიხეილის პროსპ. № 5.
ტელეფ. 13-14 (წ)

საყურადღებო
დაცემული
აქტივობა
 ვინც შეინახავს წილმიან წიგნს, მათთვის
 ვინც შეინახავს წილმიან წიგნს, მათთვის
 ვინც შეინახავს წილმიან წიგნს, მათთვის
 ვინც შეინახავს წილმიან წიგნს, მათთვის

პირველი მარტიდან წლის დამლევამდე
 შუბნალი ჰლირს 4 მ.

ყურნალი

„თეატრი და სსოვრება“

განსახილველად თბილისისა და პროვინციის მუხრან-გაზუბუბის გამგარტელებელ კანტონის

„განთიქი“-ს

გიორგი მაქ. მახარაძის
 მიხეილის პროსპექტი, № 18 ფოსტის ყუთი № 21.
 ევკლა გამუადგულ თბილისისა და პროვინციისსა
 მას უნდა მამართონ.

ამ დღემგვი პეტროგრადში რუსულ ენაზე გამოვიდა

აკაკის სამახსოვრო კრებულო

გამოცემა დ. კიობრიშვილისა, ფ. 50 კ. შემოსავალი გადაეცემა
 აკაკის სახელობის ფონდს საწყობი პეტროგრადში, ელიდიშვილის პრ.
 10—26 არაბიქსთან. (5—5)